

Poštovani autori Hrvatskoga pravopisa Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje! U pravitku su primjedbe i pitanja vezana za inačicu novog pravopisa namijenjenu javnoj raspravi.

S poštovanjem

Neven Penzar

lektor

mail: neven.penzar@skolskaknjiga.hr

Poštovani autori Hrvatskoga pravopisa Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje!

Njegujući naš materinski jezik u svakidašnjem poslu, ponajprije u školskim i sveučilišnim udžbenicima, posebno osjetljivu štivu jer ono odgaja nove naraštaje, težimo tome da novi pravopis, koji je najavljen kao jedinstven, bude praktičan, što jednostavniji i da ne izaziva nedoumice u onih koji posegnu za njim. Stoga vam postavljamo nekoliko primjedaba i pitanja koja se odnose na ponuđena rješenja inačice namijenjene javnoj raspravi. Nadamo se da ćete ih razmotriti i odgovoriti na njih.

Zanima nas zašto je pridjev od imenice *Baška bašćanski*.

Nije prihvatljivo umetanje glasa *j* u sklonidbi stranih prezimena tipa *Camus* (*Camusja*, *Camusju...*) ili imena tipa *Denis* (*Denisja*, *Denisju...*) te u tvorbi posvojnih pridjeva od tih prezimena i imena (*Camusjev*, *Denisjev*). Nigdje nema potvrde za takvo pisanje.

Čemu umetanje glasa *j* u sklonidbi kratice *CIA* (*CIA-je*, *CIA-ji...*) i tvorbi posvojnog pridjeva od te kratice (*CIA-jin*)?

Oprostite, zar za perifrazna imena, primjerice, Marka Marulića (*Otac Hrvatske Književnosti*) ili W. A. Mozarta (*Čudo od Djeteta*) vrijedi isto načelo pisanja kao, recimo, za osobno ime indijanskog poglavice *Bika koji Sjedi*?! Hoće li prema toj analogiji neki sportski novinar u trenutku silnog nadahnuća moći slobodno napisati *Đilkoš Ubojita Udarca* (misleći na hrvatskog nogometnog reprezentativca Marija Mandžukića) i još se objesno nasmijati lektoru u lice?

Još o velikim početnim slovima: zašto se dio grada *Ploče iza Grada* piše velikim slovom *g*? Svaka čast Dubrovniku, ali ne vidimo baš nikakvo logično opravdanje za takvo što. Ovako samo netko neupućen može pomisliti da je riječ o kakvu zasebnome mjestu. I što ćemo s *Gradskim poglavarstvom Grada Rijeke*? Ponajprije, apozicija *Grad* u toj je sintagmi, tj. u nazivu institucije, suvišna, a ako bismo je iz nekog razloga i pisali, posve sigurno ne treba početi velikim slovom jer ona doista označuje samo grad. Već sintagma *Gradsko poglavarstvo* znači *Grad* u upravnom smislu.

Zar *hrvatsko proljeće* ni u novom pravopisu nije zaslužilo veliko početno slovo? Ne bismo se složili s time da je riječ o povijesnom događaju/pokretu koji nije jasno vremenski određen pa ga stoga ne bismo trpali u ladicu u kojoj počivaju hrvatski narodni preporod, hladni rat, križarski ratovi... Isto vrijedi i za *praško proljeće*.

Ima li smisla opisne nazive sveučilišta (npr. *zagrebačko sveučilište*) odsad pisati malim početnim slovom kad se uvriježilo da se pišu velikim slovom? A što ćemo s *bečkim*?

Zdravstvenu pomoć, pak, nećemo potražiti u *Kliničko-bolničkom centru Rebro*, nego u *Kliničkom bolničkom centru Zagreb*, zar ne? I zašto je sada odjednom *Institut Ruđer Bošković* kad svi dobro znamo da je oduvijek *Institut „Ruđer Bošković“*?

Jednako tako, zašto više nije *Trg braće Mažuranić*, nego *Trg braće Mažuranića*?

Za novinarski stil i općenito vrlo je dvojbeno pisanje naziva automobila. Na istoj stranici tako *mercedes* može biti napisan i velikim i malim početnim slovom, ovisno o tome je li se, npr., sudario s

audijem ili *toyotom*. *Hunday* i *toyota* u Hrvatskoj su više od dvadeset godina pa je dvojbena ocjena o pravopisnoj prilagodbi koja se nije uobičajila. Prema tome, predlažemo da se nazivi automobila pišu malim početnim slovom, a iznimka da budu automobili iz ograničenih serija (ako je koji model proizveden u samo nekoliko primjeraka ili ako je riječ o imenu modela, npr. *Toyota Corola*).

Nazivi horoskopskih znakova uobičajeno se pišu velikim početnim slovom pa nas zanima koji su razlozi da se sada pišu malim slovom (to se odnosi i na nazive kineskih horoskopskih znakova).

Ako se osobna imena i imena nekih gradova iz jezika koji se ne služe latinicom ili ćirilicom pišu prema uobičajenom izgovoru u hrvatskome (*Mao Ce Tung, Jaser Arafat, Ban Ki Mun, Mahmud Abas...; Bombaj, Hirošima, Pjongjang, Tokio...*), zašto se dopušta da se pišu i prema međunarodnim transkripcijskim ili transliteracijskim pravilima koja određuju ili sami ti jezici ili jezik posrednik, najčešće engleski, ili onako kako se latinicom pišu u jeziku iz kojega su preuzeta (*Mao Zedong, Yasser Arafat, Ban Ki-moon, Mahmoud Abbas...; Bombay, Mumbai, Hiroshima, Pyongyang, Tokyo*)? Jednaku zbrku unosi i dopušteno fonetizirano pisanje nekih glazbenih naziva (*džez, pank, rok, solfeđo...*) uz njihovo preporučeno izvorno pisanje (*jazz, punk, rock, solfeggio...*). Uostalom, u glazbenoj se literaturi svi stručni nazivi pišu izvorno, npr. *fortissimo, piano, staccato...*

Pisanje vremenske oznake uza sate s dvotočjem posve je neprihvatljivo. Posrijedi je utjecaj engleskoga jezika, a u duhu je hrvatske tradicije pisanje s točkom.

Kako se sklanjaju kratice *RH* i *BiH* te *SFRJ*?

Je li *Prvi HNL* ili *Prva HNL* kako čujemo i kako se piše u novinama? Isto vrijedi i za *SAD* (*SAD su ušle u rat* ili *SAD je ušao u rat*), tj. sklanjaju li se svi akronimi koji završavaju suglasnikom kao imenice muškog roda (možda bi to trebalo napisati)?

Kako se sklanjaju višerječna imena tvrtka kad ispred njih nije apozicija, npr. *Coca-Cola HBC Hrvatska, u Croatia Airlinesu* ili *u Croatiji Airlinesu*?

Kako se sklanjaju imena portala: *business.hr* (*business.hr-a* ili?)? Ili se ne sklanjaju?

Sasvim je neuobičajeno, i rekli bismo nepotrebno, prvi dio istog pojma, dakle jedne riječi, koji je stranog podrijetla pisati koso, a drugi dio „uspravno“ (*cafe-bar, fitness-centar, web-stranica*).

Napomene na str. 11 ne pridonose većoj normiranosti, što je trebao biti prioritet u današnjoj pravopisnoj zbrci, dapače.

Uz napomenu na str. 12 imamo sljedeću dvojbu: jesu li navedeni svi važni kršćanski ili katolički simboli koje treba pisati velikim slovom; ako nisu, tko će odlučiti koji su u tom smislu važni?

Unaprijed hvala.

S poštovanjem

Neven Penzar, lektor

Zlata Babić, lektorica

Maja Matković, lektorica